

ність ходатаїв, взаємини між ними та професійними присяжними повіреними, а також рівень конструктивності у взаєминах між прокуратурою й адвокатурою, оскільки дві останні й забезпечували принцип змагальності сторін.

1. Виленский Б.В. Судебная реформа и контрреформа в России. - Саратов, 1969.
2. Черкасова Н.В. Формирование и развитие адвокатуры в России 60-80-х гг. XIX в. - М., 1987.
3. Шаравара Т.О. Реформы и контрреформы второй половины XIX - начала XX столетия в Российской империи: историография: Дис. ... д-ра ист. наук. - К., 2012.
4. Троицкий Н. Адвокатура в России и публичные процессы (1866-1904 гг.). - Тула, 2000.
5. Троицкий Н. Корифеи русской адвокатуры. - М., 2006.
6. Арапова Е.Д. Пореформенная адвокатура 60-70-х гг. XIX в. в восприятии русского общества: Автореф. дисс. ... канд. ист. наук. - М., 2011.
7. Тарановски Т. Судебная реформа и развитие политической культуры царской России // Великие реформы в России 1856-1874 / Под ред. Л. Захаровой. б. Экклофа, Дж. Буинелла. - М., 1992.
8. Миронов Б.Н. История России периода империи (XVIII - начало XX в.): Генезис личности, демократической семьи, гражданского общества и правового государства. - СПб., 2003.
9. Троицкий И. Россия в XIX веке: Курс лекций. - М., 1999.
10. Бурбанк Дж. Правовая культура, гражданство и крестьянская юриспруденция: перспективы начала XX в. // Американская русистика. Имперский период. - Самара, 2000.
11. Уортман Р.С. Властители и судии. Развитие правового сознания в императорской России. - М., 2004.
12. Степанова А.В. А. И. Урусов - юрист и судебный оратор: Автореф. дисс. ... канд. ист. наук. - Саратов, 2005.
13. Рязанова Д.А. С. А. Андреевский: юрист и общественный деятель (1847-1918 гг.): Автореф. дисс. ... канд. ист. наук. - Саратов, 2002.
14. Резник Г. Рыцарь правосудия // Плевако Федор Никифорович. Избранные речи. - М., 2008.
15. Варфоломеев Ю.В. А. С. Зарудный: юрист и общественный деятель. - Саратов, 2002.
16. Тауцелина С.М. Адвокат и суд присяжных в России. - М., 2001.
17. Бражник Ф.С. Суд присяжных, его становление и развитие в России // Право и экономика. - 2002. - № 1.
18. Конин В. В. Судебная реформа: присяжные заседатели и присяжные поверенные // Администратор суда. - 2008. - № 4.

Seryakov A.A. Advocacy reform in the 1864th year in the Russian empire: the modern historiography. We study the modern historiography of the advocacy reform in the 1864th. Are analyzed both as the domestic so the foreign historians. Is proposed the classification of the historiography sources.

Keywords: historiography, the reform of the legal profession, attorney, hodatai

I. M. Власюк

СТАНОВИЩЕ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ ТА ЗАХІДНІЙ БІЛОРУСІ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ (1921-1939 рр.): ОГЛЯД СУЧАСНОЇ ІСТОРІОГРАФІЇ

У статті зроблено спробу аналізу наукового доробку сучасних українських та білоруських істориків з проблеми становища Православної церкви у Західній Україні та Західній Білорусі в складі II Речі Посполитої, конфесійної політики польської влади. Ключові слова: Православна церква, Західна Україна, Західна Білорусь, Польща, автокефалія

Православна церква впродовж століть посідала важливе місце в релігійному та суспільному житті українців і білорусів, поєднаних спільною долею в межах

Речі Посполитої та Російської імперії. Відновлення Польської держави, приєднання нею західнобілоруських і західноукраїнських земель 1921 р. суттєво вплинуло на становище Православної церкви та її віруючих. В нових історичних умовах вона зазнала істотних трансформацій правового статусу, стала підпорядкована інтересам польської влади та негативним впливам з її боку.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми виявляє низку проблемних питань в об'єктивній інтерпретації, зокрема політики польської влади щодо Православної церкви, її намірів та цілей. Протягом останніх двох десятиліть написано чимало статей і монографій, що висвітлюють становище Православної церкви у названих регіонах та відповідну політику польського уряду. Ці праці ґрунтуються на нових методологічних підходах, архівних документах, хоча потребують і критичного аналізу щодо застосування ними принципів науковості, історизму, об'єктивності. Важливим і водночас складним завданням сучасних істориків у дослідженні релігійних проблем минулого, на наш погляд, є уникнення кон'юнктурності, конфесійних симпатій.

Метою цієї статті є аналіз наукового доробку сучасних українських та білоруських істориків означеної проблеми, виявлення спільного та відмінного в аналізі ними становища Православної церкви та її віруючих міжвоєнного періоду як у Західній Україні, так і Західній Білорусі, відповідної політики польської влади.

Необхідно зазначити, що на сьогодні поки немає комплексного дослідження становища Православної церкви загалом у Західній Україні та Західній Білорусі означеного періоду, з використанням порівняльного аналізу, виявленням особливостей, властивих розвитку церкви на цих територіях, а також порівняльного аналізу впливу національного чинника на позиції віруючих і священнослужителів. Хоча у сучасній українській історичній науці деякі аспекти цієї проблематики знайшли відображення в працях Н. Стоколос [1; 2], О. Альошиної [3], В. Борщевича [4; 5], Б. Савчука [6], Л. Галухи [7], А. Стародуб [8], А. Кукурудзи [9], І. Скакальської [10], В. Рожко [11], Я. Мокляка [12], В. Ткачук [13] та ін.

Так, Н. Стоколос присвятила окремі студії становищу Православної церкви у Західній Україні міжвоєнного періоду. Зокрема нею з'ясовано, що в основі етноконфесійної політики польського уряду були дві ідеї: запорука монолітності держави полягає у віросповідній єдності; церковна унія, з погляду державної інтеграції, дає зворотні наслідки. Простежена і реалізація заходів щодо трансформації українського православ'я на Волині, Холмщині й Підляшші. Наведені негативні факти політики ревіндикації на західноукраїнських землях, насильницького навернення православних українців у католицизм, масового знищення православних церков. У своїх висновках авторка зазначає, що національна та конфесійна політика в Польщі цього періоду була зорієнтована на національну асиміляцію та релігійну інтеграцію православних українців із польською нацією й Римо-Католицькою церквою. Однак протилежний процес українізації церковно-релігійного життя православних, активізований цією політикою, сприяв формуванню національної само ідентифікації українців [2, 59-81].

Дослідниця О. Альошина у низці статей намагалася всебічно, з урахуванням новітніх досліджень, показати історію Православної церкви на Волині та політику польського уряду щодо її статусу у 1920-х рр. На той момент, у більшості поляків склався стереотип щодо Православної церкви як «служниці» російської влади. Інституційна залежність мільйонів православних від Російської православної церкви не влаштувала

польський уряд, відтак, були побоювання, що воно може бути використане як антидержавний важіль. На наш погляд, відносини між російським самодержавством та Православною церквою у XIX - на початку XX ст. мали не тільки такий характер, незважаючи: на спроби окремих царів підпорядкувати її інтересам політичним. Вони позначалися складною взаємодією, оскільки це було важливим та необхідним чинником розвитку суспільства Російської імперії. Польська влада міжвоєнно-го періоду також прагнула зміцнити єдність суспільства навколо релігійного питання, застосовуючи, між іншим, відносно православної конфесії методи, подібні до заходів російської влади щодо католицької церкви на території Правобережної України, Білорусі у XIX - на початку XX ст. Складність такої політики в Російській імперії, де більшість населення становили православні, та Другій Речі Посполитій, де більшість становили католики, потребує, з нашого погляду, рівнозначного ставлення до висвітлення конфесійних заходів цих двох держав.

Важливим фактом, на який вказала дослідниця, є також те, що хоч Православна церква стала незалежною від Москви, проте внутрішні засади її діяльності все ж не були визначені. За цих умов церква не стала незалежним суб'єктом релігійного життя, а перетворилася на об'єкт маніпуляції польських урядовців [3,41,45].

Плідно цією проблематикою займається і сучасний український історик В. Борщевич. У висновках до своєї дисертації він зауважив, що в міжвоєнний період боротьба за Українську церкву на підвладній Польщі Волині зумовлювалася насамперед прискореним процесом національної ідентифікації українців. Національно-церковний рух еволюціонував від опозиції до співпраці з польською владою. З кінця 20-х рр. розпочалася польсько-українська співпраця в церковній сфері, а друга половина 30-х рр. відзначалася конфронтацією. У цей період були закладені кадрові, організаційні, обрядові та психологічні основи другого відродження Української православної церкви у XX ст. [4,18]. В умовах польської державності, як переконує цей автор, волинській православної духовній верстві вдалося зберегти лише частину видових визначальних рис (окреме пенсійне забезпечення, спеціалізовані навчальні заклади, матеріальне забезпечення, звільнення від окремих податків). Водночас вона поповнилася колишніми військовими, високими цивільними урядовцями з кола емігрантів. Волинське духовенство еволюціонувало у напрямі національної самоідентифікації, що породило конфлікт із російською церковною верхівкою. В інших працях дослідник здійснив спроби: дослідити соціальний статус, ідентичність, зафіксувати норми повсякденної поведінки волинських православних священиків міжвоєнного періоду, їхню культурно-освітницьку, благодійну працю, а також місце посла Є. Богуславського у церковно-громадському житті Волині тощо [5].

В. Ткачук дослідила національно-релігійний рух православних українців Західної Волині у складі міжвоєнної Польщі. На її думку, конфесійна приналежність волинян ототожнювалася з національною (згідно перепису 1921 р., українцями себе визнали 68,4 % населення Волині, православними - 74,2 %). Дослідницею проаналізовані основні етапи цього руху, виявлені поступові якісні зміни у ствердженні національної ідентичності православних волинян, виділені відповідно чотири періоди. Провідну роль у відстоюванні власних національно-культурних та церковно-релігійних особливостей відіграла інтелігенція, що стало могутнім засобом протидії урядовій політиці національної асиміляції [13,93,98].

У працях А. Кукурудзи увага акцентується на таких аспектах: особливості змін становища православ'я на Волині у 1920-х рр., трансформація керівних органів церкви, відносини між православними, католиками та протестантами, демократизація православ'я у ці ж роки, зміст церковних з'їздів, їхній склад, спроби церковних реформ та їхнє втілення. Автор стверджує, що відносини між православ'ям та католицизмом, особливо у 1920-х рр., були складними. Підтримка владою Польщі римо-католиків призводила до втрати православними храмів, майна та культових споруд. Не відповідало дійсності намагання влади переконати верхівку церкви у значних симпатіях населення Володимирщини до католицизму для надання легітимності захоплення поляками храмів та монастирів. Щодо православного духовенства зазначається: попри те, що воно мало різні настрої, реальна влада знаходилася в руках консервативної його частини [9].

Освітню діяльність православного духовенства Волині 1920-30-х рр., серед якого були відомі постаті Кременецької духовної семінарії, аналізували І. Скакальська, Г. Степаненко, Н. Оболончик [10]. А. Смирнов дослідив громадсько-політичну і церковну діяльність С. Скрипника, зупинившись водночас на історіографії цієї проблеми [14].

Сучасні білоруські історики присвятили також чимало уваги дослідженню становища Православної церкви на території Західної Білорусі міжвоєнного періоду. Так, мінський історик О. Цимбал досліджив політику польської влади щодо Православної церкви у Західній Білорусі міжвоєнного періоду. На його думку, проголошення автокефалії цієї церкви, інспіроване поляками, було неканонічною акцією, а також причиною внутрішнього розколу і конфліктів в церкві та суспільстві. Влада намагалася поставити церкву під свій контроль, обмежувала її економічний потенціал та самостійність шляхом секуляризації частини церковних земель, застосовуючи подекуди неправові методи. Головною метою польського керівництва та Католицької церкви був перехід православних у католицизм. Цьому сприяли ревіндикація, закриття православних храмів. Білорусизація церкви не зустріла підтримки у суспільстві, відображала погляди білоруської політичної еліти, використовувалася поляками з метою послаблення російських позицій в церкві та її подальшої полонізації [15; 16,237].

У свою чергу А. Загідулін вважає, що поляки намагалися зміцнити тут свій вплив через поширення католицизму, а Православну церкву підпорядкувати своїм інтересам. При цьому влада формально займала позицію справедливого арбітра у негативних наслідках ревіндикації. Головною метою польської влади щодо Православної церкви було намагання адаптувати її до умов Польської держави та перетворення на інструмент впливу на православне населення Західної Білорусі. Досягалося це різними методами та засобами, переважно насильницькими (конфіскацією частини майна, закриттям або знищенням храмів, репресіями щодо православних священиків, призначенням державної дотації духовенству, Що ставило його у залежність від держави, полонізацією церкви та кіліру) [17,115-116].

О. Козловський проаналізував розвиток білорусизації церковного життя у 1920-х рр., видавничої справи, культурну та просвітницьку діяльність Православної церкви на західнобілоруських землях [18]. На міжнародній науковій конференції «Українське християнство: історія трагедій та уроки сьогодення (1596—1686—1946)» (Тернопіль, 3 листопада 2006 р.) О. Верещачіна й О. Гурко в доповіді: «До питання про історію Білоруського християнства у 1940-х рр.» зазначили, що на

території Західної Білорусі у" 1930-х рр. проводилася активна політика окатоличення та ополячення білоруського населення, внаслідок чого 1300 православних автокефальних храмів перетворені на костели. Віденська та Пінська римо-католицькі єпархії активно посилювали колонізацію своїх прихожан. Близько 14 тис. вірян стали уніатами, парафії яких обслуговували 30 священників та 50 місіонерів [19, 85].

С Сілова дослідила церковно-парафіяльне життя Гродненської православної єпархії у 1921—1939 рр., залучивши відповідні документи церковних архівів і зосередивши основну увагу на її повсякденних проблемах. Ця єпархія на початку 1920-х рр. мала низку проблем (не вистачало священників, коштів для діяльності канцелярії консисторії тощо). У 1929 р. Благочинні вирішували питання захисту церковного майна від зазіхань на нього з боку католиків. Хоча, наприклад, Софійський кафедральний собор у Гродно був переданий католикам (належав їм з моменту побудови і до 1808 р.). У 1930-хрр. Православна церква Гродненщини змушена була протистояти атеїстичній пропаганді, яку проводили організації Комуністичної партії Західної Білорусі (КПЗБ) та її Комуністичного союзу молоді (КСМЗБ) [20].

В іншій статті авторка проаналізувала відносини між польським урядом та Православною церквою. Так, у складі населення Західної Білорусі білоруси склали 65%, поляки -15%, євреї-11 %, українці - 4%, литовці -2,5%, росіяни-2%. В усіх трьох єпархіях нараховувалося близько 500 церков і 5 монастирів. Причому 34,6% населення (за переписом 1931 р.) визнали себе римокатоликами, а польську мову - рідною (тобто, серед них була певна частка білорусів). Це ускладнювало існування православної віри в Західній Білорусі. Дослідниця виділила найважливіші проблеми функціонування Православної церкви цього періоду: отримання автокефалії та дискусія з Московською патріархією щодо її законності; створення юридичних підстав для існування церкви і підпорядкування її польській владі; проекти владних структур із викорінення самосвідомості православних білорусів; поступова колонізація церкви; нестача коштів у церкві для вирішення господарських питань, небажання Міністерства внутрішніх справ Польщі надавати їх [21].

Релігійне життя Західної Білорусі досліджував і В. Новицький, ставши автором відповідного розділу оглядової праці «Канфесії наБеларусі» (1998). Зокрема вчений зробив спробу комплексного аналізу цієї проблеми, наголосивши, що визначальним чинником розвитку релігії на цих землях була державна політика. Релігійній проблематиці присвячено також десятки статей сучасного білоруського історика В. Черепиці, який досліджував діяльність окремих західнобілоруських православних діячів, а також опублікував «Очерки истории православной церкви на Гродненщине (с древнейших времён до наших дней)» (1999-2000) [22].

Історію Православної церкви в Білорусі міжвоєнного періоду досліджує також І. Янушевич. Останній дійшов висновку, що і Польща, і Радянський Союз грубо порушували етноконфесійні права більшості місцевого населення, будували систему державно-церковних відносин на підпорядкуванні релігійних організацій політиці правлячих кіл. Після підписання Низького мирного договору, уряд Польщі не збирався виконувати зобов'язання, що гарантували вільний розвиток православних. Він не міг змиритися, щоб у державі існувала група людей, яка б відчувала духовну єдність із східними сусідами. Першим кроком до цього було надання автокефального статусу Православній церкві. Проте, цю ідею не підтримували західнобілоруські православ-

ні ієрархи, які поступово позбулися посад та були замінені лояльними польському уряду особами. Багато священників та віруючих були проти календарної реформи, що активно впроваджувалася за допомогою польських чиновників. Політика уступок владі з боку церковних діячів, відсутність ієрархії, яка б спиралася у своїх діях на духовенство та прихожан призвели до погіршення ситуації всередині церкви. Католицькі консервативні кола підтримували агресивну політику влади щодо православних. Хоча відбирання та захоплення православних храмів не мало характеру державної необхідності [23]. Підсумовуючи огляд сучасної української та білоруської історіографії названої проблеми, важливо відмітити: 1) проблема є сьогодні досить актуальною і цікавістю значне коло дослідників України та Білорусі; 2) в аналізі політики владних структур Польщі щодо Православної церкви частина українських дослідників знаходить й позитивні моменти (розвиток національно-церковного руху у Волинському воєводстві, церковної освіти тощо); 3) білоруські дослідники відзначають не підтримку більшістю віруючих процесів білорусизації Православної церкви; українські історики відмічають значний вплив національного чинника на церкву та її представників у Західній Україні; 4) українські й білоруські дослідники спільні у думці про негативні наслідки політики колонізації цих територій, ревіндикації; 5) названа проблема потребує комплексного вивчення, з урахуванням позицій та підходів українських і білоруських істориків.

1. Столокос Н.Г. *Конфесійно-етнічні трансформації в Україні (XIX— перша половинаXXст.): Автореф. дис... д-ра іст. наук. - К., 2003.*
2. Столокос Н.Г. *Політика урядів міжвоєнної Польщі (1918-1939 рр.) щодо Православної церкви та українців // Укр. іст. журн. - 2005. - № 5.*
3. Альошина О. *Становище Православної церкви в Польщі у20-хрр. XXст. //Історичні студії Волинського національного університету - 2012. - Вип. 7.*
4. Борщевич В. Т. *Українська православна церква на Волині у 20-40-хрр. XXст.: Автореф. дис. ... канд. іст. наук. - Львів, 2000.*
5. Борщевич В. *Волинське духовенство у XX ст.: ідентичність, статус, еволюція. - Луцьк, 2010; Борщевич В. Джерела прибутків, можливість волинського православного духовенства у 30-х рр. XX ст. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. — Рівне, 2009. - Вип. 17; Борщевич В. Джерела прибутків, можливість волинського православного духовенства у 30-х рр. XX ст. //Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. - Рівне, 2010. - Вип. 18; Борщевич В. Культурно-просвітницька, благодійна праця православного духовенства Волині у 20-30 рр. XX ст. //Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. - Рівне, 2009. -Вип. 16; Борщевич В. Образки повсякденності православних священників Волині 20—30-хрр. XXст. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. -Рівне, 2009.-Вип. 15.*
6. Савчук Б. *За українську церкву. Національно-церковний рух на Волині у 20-30-ті роки XX ст. - Івано-Франківськ, 1997.*
7. Галуха Л. *Проблеми здобуття автокефалії Православної церкви в Польщі та її визнання //Наукові записки. Історичні науки. - Острого, 2003. - Вип. 3; Галуха Л. Юридично-правові основи діяльності Православної церкви в II Речі Посполитій //Науковий вісник Волинського державного університету. — 2000. - Вип. 3.*
8. Стародуб А. *Православна Церква в Польщі 1918-1922рр.: юрисдикційний конфлікт через призму українських інтересів (На матеріалах архівного фонду Міністерства ісповідань УНР) // Всеукраїнська міжнародна християнська асамблея. - К., 1998.*
9. Кукурудза А. *Особливості змін становища православ'я*

- на Волині на початку 20-х рр. ХХ ст. по відношенню до інших конфесій // Слов'янський вісник. - Рівне, 2010. - Вип. 9; Кукурудза А. Демократизація православ'я 20-х рр. ХХст. (український контекст). - Рівне, 2008; Кукурудза А. Проблема внутрішньоконфесійного конфлікту: на прикладі православного життя Волині 20-х рр. ХХ ст. (за матеріалами Державного архіву Тернопільської обл.) // Слов'янський вісник. - Рівне, 2007. - Вип. 6.
10. Скакальська І. Відомі постаті Кременецької духовної семінарії 20-30-х років ХХ ст. // Україна - Європа - Світ: 36. наук. пр. / Гол. ред. Л. Алексієвець. - Тернопіль, 2011. - Вип. 8; Степаненко Г. Освітня діяльність православного духовенства в Україні (XIX - початок ХХ ст): Дис... канд. іст. наук. - К., 2002; Оболончик Н. Релігійна освіта у Кременецькому повіті у 20-30-х рр. ХХ ст. // Наукові записки ТДПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Історія / За ред. І. Зуляка. - Тернопіль, 2009. - Вип. 3.
 11. Рожко В. Нарис історії Української православної церкви на Волині (870-2000). - Луцьк, 2001.
 12. Мокляк Я. Православне віросповідання і політична свідомість лемків у міжвоєнній Польщі // Слов'янський вісник: 36. наук. пр. - Рівне, 2011. - Вип. 12.
 13. Ткачук В. Роль національно-церковного руху православних українців Західної Волині міжвоєнного періоду (1920-1930-ті рр.) у формуванні модерної української нації // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Історія / За ред. І. Зуляка. - Тернопіль, 2010. - Вип. 2.
 14. Смирнов А. Громадсько-політична і церковна діяльність Степана Скрипника у 1930-1944 рр.: історіографія проблеми // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». - Острог, 2009. - Вип. 14.
 15. Цымбал А. Г. Спроби ажыцяўлення беларускай Праваслаўнай царквы у Заходняй Беларусі (1921-1939 гг.) // Хрысціянства ў гістарычным лесе беларускага народа: 36. навук. арт. / Рэдкал.: Э. Ярмаўскі і інш. - Гродна, 2009.
 16. Веремеев С. Ф. История христианских конфессий Беларуси 1917-1991 гг. в диссертационных исследованиях постсоветского периода // Беларусь і суседзі: цілякі фарміравання дзяржаўнасці, міжнацыянальна і міждзяржаўна адносінні. - Вип. 1. - Гомель, 2012.
 17. Загідулін А. М. Беларускае пытанне у польскай нацыянальнай і канфесійнай палітыцы Заходняй Беларусі (1921-1939 гг.). - Гродна, 2010.
 18. Козловский А. В. Православная церковь в социокультурном развитии западнорусских земель в 20-30-е гг. ХХв. // Хрысціянства ў гістарычным лесе...
 19. Стоцький Я. Міжнародна наукова конференція «Українське християнство: історія трагедій та уроки сьогодення (1596-1686-1946)» // Мандрівець. - 2006. - № 6.
 20. Сілава С. Царкоўна-прыходскае жыццё Гродзенскай праваслаўнай епархіі у 1921-1939 гг. // «Шлях даўзаемнасці - Droga ku wzajemności»: Мат. XVII міжн. навук. канф. - Гродна, 2011.
 21. Сілава С. Адносіны польскага урада да праваслаўнай царквы 1921-1939 гг. (на прыкладзе Гродзенскай епархіі) // История Польши в историографической традиции XIX - начала XXI вв.: Мат. междунауч. конф. / Под ред. Т. Кручковского. - Гродна, 2011.
 22. Загідулін А. Вывучэнне этнокультурнага і канфесійнага развіцця Заходняй Беларусі у айчынай гістарыяграфіі // «Шлях даўзаемнасці = Droga ku wzajemności»...
 23. Янушевич И. Православная церковь в Беларуси в межвоенный период (1921-1939 гг.) // Научные труды Республиканского института высшей школы: исторические и психолого-педагогические науки / Под ред. М. Демчука и др. - Минск, 2012.

Vlasyuk I.M. The Orthodox Church position in western Ukraine and western Belorussia during the intermilitary period (the 1921—the 1939): the review of the modern historiography. In the article was made the attempt to analyse the modern Ukrainian and Belorussian historian's research of the Orthodox church position in Western Ukraine and Western Belorussia in the composition of the II Reich Pospolita, the confession policy of the Polish power.

Key words: Orthodox Church, Western Ukraine, Western Belorussia, Poland, autocephalic